

13. Рагимов И.М. Философия наказания и проблемы его назначения / И. М. Рагимов. - Баку: Дипломат, 1998. - 126 с.

14. Аликперов Х.Д. Компьютерная программа определения меры наказания. Материал доклада, сделанного в Санкт- Петербургском международном криминологическом клубе 15 февраля 2019. - Баку : АфполигрАф - 156 с.

*Левченко Юрій Олександрович, завідувач
кафедри кримінології та кримінально-
виконавчого права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент*

РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

На сьогодні впровадження ефективності антикорупційної реформи залишається одним із основних завдань органів державної влади в Україні.

У цьому напрямку на теперішній час вже здійснено низку важливих законодавчих і практичних кроків та продовжується впровадження відповідних ініціатив.

У 2014 році уряд запровадив, важливий для України, законодавчий акт, яким визначено вектори для створення ефективної загальнодержавної системи запобігання і протидії корупції. Законом України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія)» на період 2014-2017 р.р. було визначено систему завдань і заходів щодо зменшення корупційного рівня та спрямований, зокрема на створення системи доброчесної та професійної публічної служби відповідно до міжнародних стандартів та кращого світового досвіду. Крім того, закон спрямований на усунення ризиків корупції та впровадження прозорості системи проведення державних закупівель, подолання корупції у судовій системі й органах кримінальної юстиції, усунення корупційних передумов ведення бізнесу тощо [1].

З метою виконання заходів, Урядом України було затверджено Державну програму щодо її реалізації на 2015-2017 (постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 265), яка стала планом дій щодо зниження рівня корупції в Україні та спрямована зокрема на створення:

- на основі аналізу достовірних даних про корупцію - системи прийняття рішень щодо антикорупційної політики;
- чітких законодавчих основ для функціонування незалежного спеціально уповноваженого органу з питань антикорупційної політики;
- запровадження ефективних антикорупційних програм у центральних органах виконавчої влади, забезпечення для суспільства прозорості їх діяльності;

- відповідно до міжнародних стандартів та кращого світового досвіду - системи професійної публічної служби.

Очікувалося, що у разі успішної реалізації Антикорупційної стратегії відбувся би процес зниження рівня корупції в Україні, підвищення рівня довіри населення до влади та значно зріс би рівень іноземних інвестицій в економіку держави.

Першочерговими цілями реалізації антикорупційної реформи було інституційне забезпечення закладених в Антикорупційній стратегії шляхів подолання корупції - створення та належне функціонування правоохоронного та превентивного органів - Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) та Національного антикорупційного бюро України (НАБУ).

25 січня 2105 року набрав чинності Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України». До того ж 27 липня 2015 року підписано Меморандум про співпрацю та обмін інформацією між Мін'юстом, МВС та НАБУ, укладений з метою об'єднання зусиль, спрямованих на їх співпрацю в частині попередження, виявлення, припинення, розслідування й розкриття корупційних правопорушень [1].

26 квітня 2015 року вступив у дію Закон України «Про запобігання корупції», спрямований на комплексне реформування системи запобігання корупції згідно міжнародним стандартам, якими передбачено, зокрема, створення окремого антикорупційного органу - НАЗК (центрального орган виконавчий орган із спеціальним статусом), що нарізі координує розробку та здійснює контроль за виконанням державними органами відомчих антикорупційних програм, забезпечує дотримання публічними службовцями законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, правил етичної поведінки, здійснення щодо них заходів фінансового контролю тощо [2].

З метою забезпечення можливості реалізації з основних функцій НАЗК - здійснює фінансовий контроль за майновим станом публічних службовців та забезпечує функціонування єдиної державної системи декларацій.

Не менш важливим моментом у протидії корупції було створення інституції з повернення активів, одержаних від корупційних злочинів, а також удосконалення режиму спеціальної конфіскації та накладення арешту.

У зв'язку з цим Верховною Радою України прийнято рішення про приєднання до Конвенції та участі у Робочій групі з боротьби з хабарництвом у міжнародних комерційних операціях.

Для цього створено Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (скорочено - Агентство з розшуку та менеджменту активів або АРМА), яке є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноваженим на формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, які можуть бути арештовані у кримінальному провадженні, а також управління активами, які арештовані

у кримінальному провадженні. АРМА створено за аналогом установ з повернення та управління активами, які успішно функціонують у державах-членах ЄС відповідно до рішення Ради Європейського Союзу № 2007/845/ІІА від 06 грудня 2007 року та інших актів права ЄС.

14 червня 2018 року набув чинності Закон України «Про Вищий антикорупційний суд», яким передбачено його створення протягом року. Цим законом розпочато процес відбору кандидатів у судді за участю міжнародних експертів. Антикорупційний суд буде судом першої та апеляційної інстанції. Від 5 вересня 2019 року, звичайні суди більше не прийматимуть нові справи від Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Провадження, які зараз розглядаються у «звичайних» судах, будуть передані до ВАС [3].

Більше Солом'янський районний суд (та інші) не обиратиме запобіжні заходи для фігурантів мільйонних розкрадань і не даватиме дозволу на обшуки та інші слідчі дії. І лише Антикорсуд визначатиме, чи арештовувати майно фігурантів справ НАБУ-САП і передавати його до Агентства з розшуку та менеджменту активів, чи ні. У першій інстанції Антикорсуду буде 7 колегій, в апеляції - 4 колегії. Також, зокрема, буде 6 слідчих суддів.

Однак виконання завдань щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2014-2017 роки не завершене в повному обсязі. Причинами невиконання заходів, визначених засадами державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційною стратегією) на 2014-2017 роки, є тривале становлення нових антикорупційних інститутів, недоліки законодавства з питань запобігання корупції і його застосування, відсутність належного механізму моніторингу та оцінки виконання зазначеної Антикорупційної стратегії.

Тому, уряд продовжує впроваджувати антикорупційну політику та приймає законопроект ЗУ від 26.04.2018 № 8324 «Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки». Успішна реалізація Антикорупційної стратегії дасть змогу виявити неефективні заходи та на основі їх аналізу розробити більш дієвий механізм зниження рівня корупції в Україні, підвищення рівня довіри населення до влади, а також сприяння розвитку конкурентної економіки і залученню іноземних інвестицій та забезпечити невідворотність відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією Г41.

Однак, фактично з початку 2018 року в Україні відсутня Антикорупційна стратегія - комплексний документ загальнодержавного рівня, який визначає заходи із запобігання та протидії корупції. Без цього антикорупційні заходи були здебільшого несистемними та нескоординованими. Проект Антикорупційної стратегії, підготовлений Національним агентством з питань запобігання корупції, був розкритикований громадськістю, отримав значну кількість зауважень від

національних та міжнародних експертів, а профільний парламентський комітет рекомендував Верховній Раді України відхилити його.

24 липня під час конференції «Нова антикорупційна стратегія для України: якою вона має бути?» експерти Центру політико-правових реформ розробили альтернативні проекти Антикорупційної стратегії та Державної програми з її реалізації на 2019-2023 роки, основні положення яких презентували [5].

Усе це наводить на висновок, що антикорупційна реформа в Україні повноцінно проведена лише на папері, носить не системний характер, і відповідно про її ефективність констатувати не приходиться.

Список використаних джерел

1. Проект Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки»: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1699-VII- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

3. Закон України про Вищий антикорупційний суд - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>.

4. Законопроект ЗУ від 26.04.2018 № 8324 «Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки» - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6F8o0A.html.

5. Нова антикорупційна стратегія для України: якою вона має бути? Погляд експертів - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.pravo.org.ua/ua/news/20873832-nova-antikoruptsiyna-strategiya-dlya-ukrayini-yakoyu-vona-mae-buti-poglyad-ekspertiv>.

*Макаренко Наталія Костянтинівна,
здобувач кафедри кримінології та кримінально-
виконавчого права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук,
доцент*

ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

В Україні за роки проведення соціально-економічних реформ у напрямі подальшої демократизації суспільного життя однією з найгостріших проблем, що потребують невідкладного розв'язання, залишається корупція.

Без сумніву, одним із пріоритетів держави та її кримінологічної політики має стати правове та організаційне забезпечення заходів протидії корупції, розробка й впровадження дієвої системи